

a debreceniek s így egyhangulag elfogadta a kongresszus Győr városa meghívását. Ezután Galambos Ede indítványára az elnökségnek fejezte ki a kongresszus köszönetét s erre Benedek Sándor elnök Kolozsvár városának, a kolozsvári kartársaknak, a szíves vendéglátásért, a magyar sajtónak a jóindulatáért hálás köszönetét nyilvánította, a király s a haza éltetésével bezárta a kongresszust, mely a résztvevők nagy meglepésére s a vezetőség örömeire és méltó büszkeségére imponáló egységgel hozta határozatait. Súlyát s erősségét emelte, hogy egyéforrt benne az ország köztisztviselőinek különböző szakokba tartozó valamennyi ágazata.

Szombat este még magánértekezlet is volt a választásokra való szervezkedés ügyében. E tárgyan száztagu bizottságot küldtek ki. Az országos egyesület kebelében semmi politikát sem tűr el a vezetőség. A mi pedig azonkívül célszerű és helyes, arra Batthyány gróf nyilatkozott s osztja nézetét a tulnyomó óriás többség: osztályképviseletet nem akar a magyar tisztviselői kar. Egypár jelesét bizonyára beválasztja a parlamentbe, de legfőbb törekvése az lesz, hogy erejét imponáló tömörüléssel megmutatva, az egész parlamentet meggyőzze igazságos törekvéseivel.

Délután lakoma volt a Newyork s a Középponti szálló éttermeiben. A lakomán ünnepelték Benedek Sándor elnököt s Andor Endre főelőadót. A kongresszusi tagok egyrésze délután megnézte a város nevezetességeit, számosan kirándulásokra utaztak.

Az állami tisztviselők kongresszusi albizottságai közül a lakáspénzrendező és a közalap-albizottság tárgyalásairól folytatódólagosan a következőkben számolunk be:

A lakáspénzrendező albizottság Kőrösi Henrik kir. tanácsos elnöklésével a Budapesti Hírlap-ban már közzétett albizottsági javaslatot a következő nevezetes pótlással fogadta el: olyan helyeken, ahol a katonai lakáspénzek mellett sem kaphat a tisztviselő olyan lakást, amely őt jogosan megilleti; az állam gondoskodik arról, hogy a tisztviselő természetben kapjon törvényszerű lakást. A közalap-albizottság javaslatait egyhangulag elfogadták.

Uj sebészeti klinika.

Budapest, szept. 27.

— A Budapesti Királyi Tudomány Egyetem I-ső számú uj sebészeti klinikája. —

Ma kezdte meg előadásait az Üllői-ut 78. száma alatt a régi botanikus kert helyén épült uj sebészeti klinikában Dollinger Gyula egyetemi tanár, udvari tanácsos. Megnyitó előadásában visszapillantott arra a korra, a mikor 1877-ben boldogult elődje, Kovács professzor az Üllői-ut és a Mária-utca sarkán megnyitotta azt a klinikát, amely a sebészet akkori követelményeinek teljesen megfelelt, amelynek akkor bel- és külföldi orvosok a csudájára jártak, de amely ma, harminckét esztendővel később, erre a föladatra már annyira nem alkalmas, hogy helyette uj klinikát kellett építeni, míg a régít most a bőrkórtani tanszék számára fogják átalakítani.

Dollinger széles vonásokban vázolta a sebészet akkori állását és hallgatóit megismertette azzal a hálaadással, amelyet azóta a bonctani, élettani, kórbonctani és bakteriológiai ismeretek fejlődésével tett. Ez a haladás a régi sebészet egyetlen egy fejezetét sem hagyta érintetlenül, valamennyit kibővítette és mélyítette és számos olyan betegség sebészeti gyógykezelését csatolta hozzájuk, amelyek azelőtt a sebészet hatáskörén kívül estek. A test üregei azóta sorra megnyitáltak a sebész kése előtt. Ma a sebész ajtót nyit a koponyán, hogy az agyvelőből, a gerincagyvelőből, vagy a koponya alapjáról daganatokat távolítson el, amelyek a beteget különben megölik. Az agyvelőt fölemeli az alapjáról, hogy alatta egy ideget keressen meg és vágjon át, a mivel az ember legfájdalmasabb betegségét, az arcidegzsását gyógyítja meg. Az orr és a fül melléküregei, valamint a szemgödör mély részei hozzáférhetőkké váltak és ez utóbbiból daganatokat távolít el, a nélkül, hogy ezáltal a szemgolyó és a látás szenvedne. Megnyitja a mellkas üregét, hogy az összenyomott tüdőt lehámozza és kinyitja a hasüreget, hogy minden szervén, a gyomron, a bélhuzamon, a májon,

a lépén, a hasnyálmirigyen és a vesén olyan műtéteket végezzen, amelyek régebben legföljebb egy-egy orvos fantáziájában éltek. Ugyanilyen nagy haladást tett a végtagok sebészete.

Számos irányban olyan kísérletek történnek, amelyek talán hivatva lesznek a sebészetnek új irányokat kijelölni. A tüdő főtüőerét megnyitják, hogy belőle kivessék a lassan fejlődő véralvadékokat, amely a beteget különben megfojtja, nagyobb ütőer darabokat, amelyek valami okból ki kellett meteszeni, emberből vagy állatból vett hasonló darabokkal pótol, és az elpusztult merev izület helyébe egészségeset ültet, amely meggyógyul és hasznavehetővé válik, egyszóval a sebészet most már a szervek átültetésénél tart a kísérleteivel. Végül még azt a haladást vázolja, amelyet az érzéstelenítés tett. Ma a sebész nemcsak elbódítással teszi érzéstelenné a beteget, hanem módja van a helybeli érzéstelenítő eljárásoknak egész sorához is, továbbá a gerincagyi érzéstelenítéshez, amelyek különösen az olyan betegeknek értékesek, a kiket egyéb betegségek miatt elbódítani veszélyes.

Ez az óriási haladás meglehetősen rohamosan történt. A nagy szellemi munka, amely a sebészet előbbrevitelén fáradozott, folyton újabb meg újabb fölfedezésekkel tökéletesítette ismereteinket és dusan kamatoztatta azt a tőkét, a mellyel az állam, a hatóságok és a magánosok ezeket a buvárlatokat lehetőségessé tették.

A talaj, amelyből ez a haladás kicsirázott, a teljesen reformált sebkezelés volt. Ez most azon a természettudományi fölfogáson alapul, amely először a mi halhatatlan Semmelweisünk agyában csillámlott meg, s amelynek később Pasteur vetette meg tudományos alapját, amelyet azután Lister igyekezett a sebkezelés számára szisztemába önteni, és amely ma számtalan átalakulás és tökéletesítés után mint sebészeti aszepszis ismeretes. Tudjuk, hogy a fertőző gombák milliói lepik el a körülöttünk levő élő és élettelen tárgyakat és tudjuk, hogy ezek a sebbe jutva nem engedik, hogy a friss seb meggyógyuljon, hanem genyedetést vagy üszkösödést okoznak. Ezek a gombák bejutnak a sebből a nyirokereken és a vérereken keresztül a különböző szervekbe, genyedetést provokálnak, vagy pedig mérges váladékaikkal ölik meg az embert. A régi időben a sebkötöző anyagokat úgy készítették, a hogyan Munkácsy Mihály a Tépécsinálók című képén megörökítette. Ilyen tépéssel kötözte be a betegeit az a kiváló régi sebész is, a ki a tanácsért hozzáfutott fiatal orvost egész ékesszólásának fölhasználásával igyekezett arról lebeszélni, hogy sebész legyen, mert, mondta: lássa, nekem már semmi örömöm sincsen a tudományomban, betegeimet a legtökéletesebben megoperálok, mégis majdnem mind meghal, mert az operáció után elgenyed a sebe, vagy elüszkösödik.

Ma mindez megváltozott, mert tudjuk, hogy a seb minden zavar nélkül néhány nap alatt meggyógyul, ha a fertőző gombákat távolartjuk. Legelőször is arról kell gondoskodnunk, hogy az a fertőző gomba, amelyet a klinikára fölvevő sebesültek milliónyi adagokban hoznak magukkal, tovább ne fejlődhe. Ezt a betegeknél és ruházatuknak gondos megtisztításán kívül azzal érhetjük el, hogy minden kötőszert, amely sebbel érintkezésbe jutott, használat után elégetünk.

Az új klinikán most szigorúan keresztülvittük a fertőzött betegek elkülönítését a nem fertőzöttektől. Az épület első emeletét foglalják el a férfiak, a másodikat a nők, még pedig úgy, hogy minden épület balszárnyában vannak a fertőzöttek, a jobbszárnyon pedig a nem fertőzöttek. A két szárnyban lakó betegek egymással nem érintkeznek. Külön ápolóik, külön étkezőik és fürdőik vannak és műtéteik is más-más műteremben történik, amelyek mindenike másképpen jelzett eszközökkel van felszerelve, úgy, hogy semmit sem kell az egyik műtőteremből a másikba átvinni. Ezzel elejét vesszük annak, hogy a nem fertőzött beteget a műtőasztalon fertőzzük be, mert olyan eszközökkel hozzuk csak érintkezésbe, amelyek fertőzött beteggel érintkezésbe nem jönnek. A kezére is kell vigyázni a sebésznek, hogy meg ne fertőzze, mert különben nagyon nehezen sikerül ismét megtisztítani. Olyan vizsgálatot, amely kezeit megfertőzhetné, csak gumikeztyűs kézzel szabad végeznie.

Minden operáló helyiség, az aseptikus éppen

ugy, mint a szeptikus, előcsarnokkal, fürdőszobával, betegelőkészítő-szobával, eszköztárral, sterilizáló-helyiséggel, nagy operálóteremmel és a mellett a műtőorvosok számára kézmosó helyiséggel van ellátva. A műtőtermeknek észak felé nyíló nagy ablakaik vannak, éjjeli operációkra pedig ivlámpa világításuk. A műtőasztalok a legmodernebbek, mindenféle helyzetbe hozhatók s a műtőorvos a szükségnek megfelelően lábnyomással, olajpumpa segítségével maga állíthatja magasabbra vagy alacsonyabbra; azonkívül egynehány asztal a gyöngé, kimerült betegek számára fűthető.

Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy a nagy betegtermek rendszere célszerűtlen, mert olyan teremben, amelyben harminc-negyven beteg fekszik, soha sincsen nyugalom. Mindig van egy-két beteg, a ki a többinek a nyugalomát zavarja. Azért az új klinikán ezzel a rendszerrel szakítottak és nem építettek nagyobb betegtermeket, mint legföljebb tízenegyeteg beteg számára. Ilyen van hat, míg a többi mind kisebb, két-öt beteg számára való. Közvetlenül a műtét után a beteget egy-két napra egészen elkülönítjük. A betegszobák fürdővel, toalettal, lodzsiával és balkonnal vannak ellátva, a hová a betegek jó időben kiülhetnek. Hogy a betegszobák levegőjét még tisztábban tartsuk, a fönnjáró betegek nem étkeznek a betegszobákban, hanem külön étkezőkben. Ezekbe felvonókon hozzák a szuterrenben levő ételkészítő helyiségekből az ételt. Az étkezők egyuttal társalgóul is szolgálnak, míg a betegtermekben a hangos társalgás tilos. A sebkezelés nem a betegszobákban, hanem külön sebkötöző szobákban történik, amelyek mindegyike a szükséges műszersterilizálókkal, eszköztárral stb. el van látva. A klinika lapos tetőzetén két terrász van, a hová a felvonó a gyenge betegeket fölszállítja, hogy napfürdőt, vagy légfürdőt használjanak. Az épület balszárnyának egész földszintje a szegény-bejáró és a hirtelen segítségre szoruló betegek számára van berendezve.

Az ut felé nyílt kocsi-fölhajtón hozzák a hirtelen segítségre szoruló sebesültet. Ugyanezen szárnyban folyik le délétőlünkint a bejáró szegény betegek kezelése. A hosszú folyosón és lodzsiászerű kiöblösödéseiben padok vannak a várakozó ambuláns betegek részére, a kiknek napi száma százhusz-kétszáz. A folyosóra nyílnak a különböző betegségek kezelőhelyiségei, amelyek mindegyike egy-egy tanársegéd vezetése alatt áll, a kihez két-három műtőnövendő és hat-tíz orvostanhallgató van beosztva. Az orvostanhallgatók itt tanulják meg az egész kisebb sebészetet. Minden rendeléshez külön öltözőszoba van férfi- és nőbetegek számára. Ugyancsak ezen a folyosón van a teljesen felszerelt Röntgenlaboratórium, úgy, hogy az ambulancián jelentkező betegek csontsérüléseiknél vagy a szervezetbe jutott idegen testek fölkeresésére föl lehessen használni. Itt van a fényképező helyiség, a fényképmúzeum és a Röntgen-múzeum is. A szuterrenben egy nagy terem a mechanikai gyógyító-kezelésre és az ortopédiai gyakorlatra szolgál, itt van az ortopédiai gépműhely is, amelyben szegény betegek számára olcsó anyagból gépeket és támasztókészülékeket állítanak elő. Az épület középső traktusának földszintjét az igazgatótanár helyiségei és a magántanári előadásoknak egy kis tanterem foglalják el, míg a jobb szárny földszintjén van a múzeum, a könyvtár, a laboratóriumok, külön szöveti, bakteriológiai és vegyi vizsgálatok számára, továbbá az orvosi ebédlő és egynehány orvosi lakás.

Az épület középső traktusához csatlakozik az amfiteátrális tanterem kétszázötven hallgató számára, középen olyan műtétek számára berendezve, amelyek az egész hallgatóság előtt végeznek. Mellette várószobák vannak azoknak a férfi- és nőbetegeknek a számára, a kiket az előadásokon bemutatnak. A hallgatók az első emeleten lépnek a terembe, ahol számukra tág ruhatár van berendezve. A női világi ápolónők egy harmadik emeleti felépítményben laknak. Ebédlőjük és társalgójuk ez alatt, a második emeleten van s a hálószobákkal belső lépcső köti össze.

Dollinger ezután így folytatja: Az előadottakból láthatják, hogy ebben az új épületben mindazok a kívánságok teljesültek, amelyek tudományunk ma egy klinikával szemben támaszt, de azért az éveknek előre meg nem határozható sora után ez a mi modern klinikánk is összes berendezéseivel éppen úgy el fog avulni, a mint harminckét esztendő alatt

elavult az a klinika, a melyet tegnap elhagytunk. Ma még el sem lehet képzelni, hogy milyen irányu haladás hozza ezt az eredményt, pedig meglehet, hogy egy laboratórium zugában egy csendes tudós agyában már érlelődik az az eszme, a mely összes sebészeti működésünknek új irányt fog szabni és jelenlegi módszereinket még tökéletesebbekkel fogja fölváltani. Ebben a tudatban és reményben nem monumentális, hanem buvárkodásra kényelmes helyet nyújtó klinikát építettünk. Mi a mai kornak építettünk, tudva, hogy a holnapnak ismét egészen más kívánságai lesznek. És most, tisztelt hallgatóim, önökön a sor, hogy azt az alkalmat, a mely ennek a klinikának a falai között sebészeti kiképzésükre kínálkozik, ki is használják. Ezt várják el önöktől, a kerges tenyerű munkástól fölfelé mindazok, a kiknek munkájából az az egy millió és háromszázhetvenezer korona kikerült, a mibe ez az új klinika került, ezt várja el közoktatási kormányunk, a melyben orvosképzésünk érdekeinek olyan lelkes képviselői vannak, mint Apponyi Albert gróf miniszter és Tóth Lajos miniszteri tanácsos urak, ezt várja el a törvényhozás, a mely a szükséges összegeket megszavazta és felséges királyunk, a mikor a törvényt szentesítette.

A midőn mindazoknak a tényezőknél, a kik ennek az új klinikának a létrejövetelében közreműködtek, hálás köszönetet mondok, azzal a fölkiáltással veszem használatba az új klinikát: Éljen a király!

A Budapesti Önkéntes Mentőegyesület ma szállította át a Jendrassik Ernő tanár II. számú belgyógyászati klinikájának betegeit a Ludoviceum-utca 3. szám alatt épült új épületbe. A mentők összesen ötven beteget szállítottak át, köztük husz súlyos fekvő beteget. Egy automobil és négy mentőkosci, tíz mentő és tíz ápoló végezte el az átszállítást rövid néhány óra alatt.

Szell Kálmán összeférhetetlensége.

Budapest, szept. 27.

Az összeférhetetlenségi bizottság ma délelőtt Gál Sándor elnöklésével ülést tartott, melyen Szell Kálmán összeférhetlenségi ügyét tárgyalta. Előadó Hellebronth Géza volt. A bizottság tagjai közül jelen voltak: Szentiványi Árpád, Batthyány József gróf, Batthyány Lajos gróf, Zboray Miklós, Sztojnovits Iván és Okolicsányi Ede.

Az ülés megnyitása után az elnök egy könyvkivonatot mutat be, mely az Agrár és Járadék Bank részvényeire vonatkozik. E könyvkivonat szerint 1909 szeptember 23-án a Magyar Hitelbank birtokában mindössze 13.733 darab Agrár és Járadékbank-részvény volt, az összes részvényeknek valamivel több mint ötödrésze. Az ügyre vonatkozó okiratokat az elnök hiteles alakban beszerzte, a kereskedelmi miniszter pedig a Jelzáloghitelbanknak a postatakarékpénztárral kötött ügyleteire vonatkozó irományokat terjesztette a bizottság elé.

Az elnöki bejelentések után felszólalt Szell Kálmán.

— Mikor elfoglalta, ugymond, állását a Jelzáloghitelbanknál, rögtön intézkedett, hogy az Agrárbank fölös, inkompatibilitást esetleg involváló részvényeit a Jelzáloghitelbank eladja és pedig eladott a bécsi Uniobanknak 30.000 darabot. Az Uniobank azokat, a mint a betérjesztett okmányok bizonyítják, átvette és ki is fizette, tehát azok tulajdonosává vált. A pénzügyi viszonyok bizonytalansága miatt a tranzakció megkönnyebbítése céljából kikötöttet az a mellékhatózománya, hogy ezeket a részvényeket fél év múlva az Uniobank visszaadhatja a Jelzáloghitelbanknak az áruk visszatérítése mellett, viszont a Jelzálogbank azokat visszaveheti. Később a Jelzáloghitelbank 10.000 darabot eladott Párisba. Ennek folytán az Uniobanknál eladott mennyiség később 20.000-re redukálódott. Az Uniobankkal ez év februárjában megállapodás jött létre, mely szerint ennek a 20.000 darab eladott részvénynek visszavételi joga a Jelzálogbank részéről megszűnik és csak az Uniobank, mely ezt a 20.000 darabot fix áron megvette, köthette ki magának, hogy azokat szeptember 1-én visszaadhassa. A vád erre alapítja azt az állítását, hogy színleges volt, holott az egy egyszerű conditio resolvens, egy adás-vételi szerződés oly mellékhatózománya, mely a forgalmi és üzleti életben minden nap előfordul, hogy tudnillik eladatik valami és a vevő kiköti a visszaadás jogát. A mint okmányok bizonyítják, ez a mellékhatózománya is megszűnt, mert a Jelzáloghitelbank ez év májusában oly szerződésre lépett az Uniobankkal, mely szerint az Uniobank az adás-vevési szerződéstől való visszalépési jogáról lemondott, úgy hogy a 20.000 darab részvénynek olyképp vált tulajdonosává, hogy azokat többé soha vissza nem adhatja és az adásvételt nem stornirozhatja. Ennélfogva a Jel-

zálogbank részvénybirtoka leszállt tizenkilencezer néhány száz darabra, sőt azóta is eladott 5700 részvényt, a minek folytán összes birtokállománya ma 13.733 darab. Ennélfogva az inkompatibilitásról, még ha fönforogna is az Agrárbankra nézve, a mi kétséges, szó sem lehet.

A mi a postatakarékpénztári ügyet illeti, az egyszerű adásvételi ügylet, mely messze esik minden inkompatibilitástól. Miután Wekerle miniszterelnök ismerte a bank ama súlyos, válságos helyzetét, melyben Szell azt találta, fölsírmerte azokat a nagy közhitelt érdekeket, melyek ahhoz fűződnek, hogy a Jelzálogbankot az új vezetés visszavigye régi állapotába, önmaga ajánlotta föl, hogy a postatakarékpénztár jelzálogbanki zálogleveleket vásárolhassa, ennek folytán a postatakarékpénztár vett a Jelzálogbanktól hat millió korona értékű záloglevelet, oly formán, hogy a Jelzáloghitelbank tőle állami rentét vett át. Mindkét papír napi árfolyamon számított. Ez tehát nem kölcsön, hanem egyszerű adásvételi ügylet volt. A postatakarékpénztár más-kor is vett zálogleveleket a Jelzálogbanktól is, más banktól is. Ez tehát nem szerződési viszony.

A 11-ik szakaszt az ő iniciatívájára azért veték föl a törvénybe, hogy inkompatibilissé tegyen olyan képviselőt, a ki harmadik személy számára rendjelet stb. pénzért jár ki. Reméli, nincs tisztességes ember, a ki ezt róla fölteszi s megbotránkozással utasítja vissza azt a vádat, hogy akkor, mikor a Jelzálogbank nevében záloglevelet ad el, hogy az egy harmadik személyre pénzért való közvetítést jelentene.

Az Osztrák és Magyar Bank-féle lombardirozás vádjá neveltséges, mert az a bank lombardiroz minden papírt, melyet hozzá visznek. Különben is, ezt régen visszafizették.

Szell Kálmánnak eme nagy figyelemmel meghallgatott fölszólalása után Gál Sándor a bizottság-nak a postatakarékpénztár ügyében hozott következő határozatát hirdette ki:

A bizottság ebben az ügyben a bizonyító eljárás egyhanguan befejezettnek mondja ki. Halász, Kossuth, Wekerle kihallgatását mellőzi. Megokolás: Az ügylet és annak tartalma a kereskedelmi kormány, továbbá Szell által előterjesztett bizonyítékok folytán teljesen tisztázva van. Mellőzendő a további bizonyítás azért, mert a bejelentésnek az ügyletre vonatkozó része tisztázva van, a közvetítésre vonatkozó rész pedig nem szolgáltatott a bizottságnak támpontot a bizonyítás elrendelésére és mert a bejelentésben semmi oly körülmény nincs, a mely támpontot nyújtana arra, hogy a bizottság bizonyítást vegyen föl.

A bejelentésnek az Agrár-bankra vonatkozó részére vonatkozó bizonyítást folytatni fogja, mi-helyest a pénzügyi és földmívelésügyi minisztériumokhoz intézett átiratok elintézését nyerne az illető minisztériumok részéről, melyeket megsürget.

Szell Kálmán igen kéri a régóta húzódó ügy sürgős leárnyalását.

Az elnök kijelenti, hogy maga részéről is felettébb méltányolja a kérelmet és éppen ezért holnap személyesen fogja kérni a pénzügyminisztert és a földmívelésügyi minisztert a bizottság által kívánt iratok bemutatására. A bizottságnál tehát nem lesz akadály a sürgős tárgyalásnak, más kérdés azután, a miről ő már nem tehet, hogy mikor lesz a Ház oly állapotban, hogy a bizottság jelentése eléje terjesztessék.

A Republique katasztrófája.

Budapest, szept. 27.

Franciaországot, a mely a haladásban mindig fáklyavívó volt, néhány év óta üldözi a balsors. A mikor még Zeppelin dicsőségét nem zengte a hír, már ott diadalt aratott az első kormányozható léghajó, a Patrie. Pompás utakat tett meg, s a mikor átvette birtokába a hadsereg, a mely győzedelmes fegyvert látott benne a nagy leszámolás idejére, — váratlanul eltűnt. Verdunban az orkán kitepte köteleit egy sereg katona kezéből, s a következő percben elérhetetlen magasságba szökkenve, tovarepült.

A Patrie elvesztését évekig fálalta a francia nemzet, míg végre bőkezű mecénások, Lebudy és Deutsch de la Meurthe megajándékozták a hadsereget két kormányozható léghajóval: a Ville de Nancy-val és a Republique-vel. Az előbbi, mint ismeretes, csak néhány héttel ezelőtt, augusztus végén Lafitte-Mal-maison közelében tönkrement és belezuhant a Szajnába, a Republique-et pedig tegnapelőtt még borzasztóbb sors érte: fölrobbant a levegőben s négy utasával lezuhant, a kik szörnyet haltak.

A Republique szerencsétlenségét talán ki lehetett volna kerülni, ha a franciák nagyobb figyelmet fordítottak volna a Zeppelin III. legutóbbi berlin-fridrikszháfeni útjára. E közben történt ugyanis,

hogy a léghajó elülső jobboldali csavarszárnnya eltört s egy szilánkjá föltépte a ballon burkolatát. A Zeppelin III-ra nézve ez nem járt végzetes következménnyel, mert tudvalevő, hogy merev vázában nem egy, hanem egész sor ballon van, s ha egyikükből kiszabadul is a gáz, azért a többivel tovább juthat. A francia kormányozható léghajót, mint a táviratok jelentik, hasonló baleset érte: az eltörtött csavarszárnnyal kilyukasztotta az egyetlen ballont, a mely aztán gyorsan süllyedni kezdett. E közben az összelapuló ballonszövet a gázt a motorra nyomta, s ott egy szikra lángrobbantotta a hidrogént.

A Republique katasztrófájáról a következő táviratokat kaptuk:

Páris, szept. 27.

(Saját tudósítónktól.) A borzasztó katasztrófa, a mely a La Republique kormányozható léghajót érte, az egész francia lakosságban nagy izgalmat keltett. A léghajó romjainak és a holttesteknek föltalálásáról ezt jelentik:

Marechal kapitány a földön ülni látszott s felső teste kissé hátrahajolt. Szeme tágra volt nyitva s arcvonásai rémületet fejeztek ki. Chaure hadnagy a gondolára esett s a két műszaki altiszt a motor alá került. Csak úgy tudták őket kivenni, hogy a nehéz gépet emelőcsigával emelték föl. Marechal Vincenot és Reau azonnal meghaltak és csak Chaure élt néhány pillanatig. Marechalnak koponyája ketté tört s az agyveleje kilátszott belőle. Chaure jobb szeme fölött és fején sérült meg. A két mechanikus belső sérüléseket szenvedett. A Republique teljesen elveszett és romhalomnál egyéb nem maradt belőle. Marechal negyvenhét éves és nőtlen volt, Chaure huszonnyolc éves volt és családja Párisban lakik, Reau özvegyet és tizhónapos gyermeket hagy hátra, Vincenot özvegyet és egy kétéves és egy négyéves gyermeket hagy hátra.

A köztársaság elnöke arra kérte a hadügyminisztert, hogy a gyászoló családoknak fejezze ki részvétét. Bryand miniszterelnök Saint Etienneből azt telefonozta a belügyminiszternek, hogy legbensőbb részvétét adja át a négy áldozat családjának. Bryand még tegnapelőtt este Saint Etienneből Moulinsba utazott.

Vilmos császár a párisi német nagykövetség katonai attaséját, Winterfeld őrnagyot utasította, hogy fejezze ki részvétét a francia hadügyminisztériumnak. Az őrnagy átadta a császár táviratát a hadügyminiszternek és a német nagykövetség nevében is kifejezte részvétét. Az osztrák és magyar nagykövetség katonai attaséja is kifejezte a hadügyminiszternek részvétét a nagykövetség nevében. A holttestek temetése kedden délelőtt tizenegy órakor lesz Versaillesben. A holttesteket vasuton szállítják oda Moulinsból s a versaillesi helyőrség összes csapatai részt fognak venni a gyászmenetben.

A lapok fölszólítják a nemzetet, hogy új kormányozható léghajó építésére gyűjtsenek s azt mondják, hogy bármily elszomorító is a katasztrófa, a francia nemzetre nézve, még sem szabad elrettennie újabb áldozatoktól és tovább kell haladnia a megkezdett úton; a francia nemzetnek példát kell venni a németektől, a kik az ekterdingeni katasztrófa után egy pillanatig sem haboztak és nagy nemzeti gyűjtéssel lehetségessé tették Zeppelin grófnak, hogy új léghajót építsen. A Temps olvasóit gyűjtésre szólítja föl a katasztrófa áldozatainak emlékére s erre a célra más lapok is már jelentékeny összegeket gyűjtöttek.

Moulins, szept. 27.

A Republique kormányozható léghajó katasztrófájának áldozatait ma ravatalozták fel. Miután a csapatok elvonultak a koporsók előtt, ezeket vasuton Versaillesbe vitték, a hol holnap lesz az ünnepies temetés.

Moulins, szept. 27.

Roques tábornok, a hadügyminisztérium utasozosztályának igazgatója a kórházba ment, a hol a léghajókatasztrófa áldozatait borító halotti leplekre rátűzte a becsület-rend lovagkeresztjét.

Páris, szept. 27.

A moulins-i kórház halottas házában szivettépő jelenetek folytak le. Chaure hadnagy szülői kétségbeesve álltak fiuk holtteste mellett és nem tudták őket rávenni, hogy erről a szomorú helyről távozzanak. A körülálló tábornokok és tisztok a megfagyott sirtak.

Moulins, szept. 27.

Az egész napon át katonák azzal foglalkoztak, hogy az összezuzódott Republique léghajó roncsait